

SDO konvencija ar papildu ieteikumu par mājkalpotāju darbu

Eiropas Parlamenta 2011. gada 12. maija rezolūcija par priekšlikumu SDO konvencijai un konvencijas papildu ieteikumam par mājkalpotāju darbu

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 2011. gada 24. februāra jautājumu Komisijai par SDO Konvencijas papildināšanu ar ieteikumu par mājkalpotājiem (O-000092/2011 – B7-0305/2011),
- ņemot vērā Parlamenta 2006. gada 23. marta rezolūciju par demogrāfiskajām problēmām un paaudžu solidaritāti¹,
- ņemot vērā Parlamenta 2008. gada 15. janvāra rezolūciju par Kopienas stratēģiju veselības aizsardzībai un drošībai darbā 2007. –2012. gadam²,
- ņemot vērā Parlamenta 2010. gada 19. oktobra rezolūciju par sievietēm nestabilās darba attiecībās³,
- ņemot vērā Parlamenta 2010. gada 20. oktobra rezolūciju par minimālā ienākuma nozīmi nabadzības apkarošanā un integrējošas sabiedrības attīstības veicināšanā Eiropā⁴,
- ņemot vērā Parlamenta 2010. gada 6. jūlija rezolūciju par netipiskiem līgumiem, drošu profesionālo izaugsmi un jauniem sociālā dialoga veidiem⁵,
- ņemot vērā Padomes 1989. gada 12. jūnija Direktīvu 89/391/EEK par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā (pamatdirektīva)⁶, un tās atsevišķās direktīvas,
- ņemot vērā Komisijas 2006. gada 24. maija paziņojumu „Veicināt pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem — Eiropas Savienības ieguldījums nolūkā īstenot programmu pienācīgas kvalitātes nodarbinātībai pasaulē” (COM(2006)0249) un Parlamenta 2007. gada 23. maija rezolūciju par pienācīgas kvalitātes nodarbinātības visiem veicināšanu⁷,
- ņemot vērā Starptautiskā nodarbinātības biroja IV(1) ziņojumu un IV(2) ziņojumu par pienācīgas kvalitātes darbu mājražotniecības pakalpojumu jomā, kuri tika izstrādāti, gatavojoties Starptautiskās Darba konferences 99. sesijai 2010. gada jūnijā, un IV(1) („brūno”) ziņojumu un IV(2) („zilo”) ziņojumu par pienācīgas kvalitātes darbu

---

¹ OV C 292 E, 1.12.2006., 131. lpp.

² OV C 41 E, 19.2.2009., 14. lpp.

³ Pieņemtie teksti, P7_TA(2010)0365.

⁴ Pieņemtie teksti, P7_TA(2010)0375.

⁵ Pieņemtie teksti, P7_TA(2010)0263.

⁶ OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp.

⁷ OV C 102 E, 24.4.2008., 321. lpp.

mājsaimniecības pakalpojumu jomā, kuri ir izstrādāti, gatavojoties Starptautiskās Darba konferences 100. sesijai 2011. gada jūnijā;

- ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu „Profesionālu darba vietu izveide mājsaimniecības pakalpojumu jomā”¹,
  - ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, īpaši tās 4. panta 1. punktu, kurā noteikts, ka nevienu cilvēku nedrīkst turēt verdzībā vai nebrīvē, un 14. pantu par diskriminācijas aizliegumu,
  - ņemot vērā 1977. gada Eiropas konvenciju par viesstrādnieku juridisko statusu,
  - ņemot vērā 1969. gada Eiropas vienošanos par aukļu iekārtošanu darbā,
  - ņemot vērā 2004. gada Eiropas hartas par mājkalpotāju tiesībām 1663. ieteikumu,
  - ņemot vērā Reglamenta 115. panta 5. punktu un 110. panta 2. punktu,
- A. tā kā krīzes rezultātā ir zaudēts miljoniem darbavietu un ir palielinājusies nodarbinātības nestabilitāte un nabadzība; tā kā nabadzība apdraud 17 % ES iedzīvotāju; tā kā 23 miljoni ES iedzīvotāju ir bezdarbnieki;
- B. tā kā dažās valstīs mājsaimniecības pakalpojumi lielā mērā ir neoficiālās jeb ēnu ekonomikas sastāvdaļa, darba attiecības ir nestabilas un/vai šis darbs netiek deklarēts;
- C. tā kā rūpnieciski attīstītajās valstīs mājsaimniecības pakalpojumu jomā ir nodarbināti 5 līdz 9 % no kopējā nodarbināto skaita; tā kā lielākoties šajā jomā ir nodarbinātas sievietes; tā kā šāds darbs ir zemu novērtēts, nepietiekami apmaksāts un neoficiāls un tā kā mājkalpotāju neaizsargātība bieži vien kļūst par iemeslu diskriminācijai un rada lielākas iespējas pret šīm personām izturēties nevienlīdzīgi, netaisnīgi vai vardarbīgi;
- D. tā kā viesstrādnieki, kuri veic nekvalificētu pagaidu darbu darba tirgus mazāk privilēģētajos segmentos vai strādā par mājkalpotājiem, var tikt pakļauti vairākveidu diskriminācijai, jo bieži vien darba nosacījumi ir nepietiekami un likumam neatbilstoši; tā kā būtu jācenšas līdz minimumam izskaust sliktu izturēšanos pret viesstrādniekiem, neregulāru samaksu par padarīto darbu un pret šiem darbiniekiem vērstu vardarbību vai seksuālu izmantošanu; tā kā šie darbinieki bieži vien nezina savas tiesības, viņiem ir ierobežota piekļuve vai grūtības piekļūt sabiedriskajiem pakalpojumiem un viņi vāji pārzina attiecīgās valsts valodu un nav iesaistījušies sociālajos tīklos; tā kā sevišķi neaizsargāti ir mājkalpotāji, kuri atbraukuši līdzīgi saviem darba devējiem no trešām valstīm;
- E. tā kā konvencijas mērķis ir mājkalpotāju darbu atzīt par darbu tiesiskā izpratnē, paplašināt tiesības, ietverot visus mājkalpotājus, un nepieļaut vardarbību un ļaunprātīgu izmantošanu, tādējādi paredzot tiesisko regulējumu visiem mājkalpotājiem un nodrošinot, ka viņiem nav jāstrādā neatbilstīgi reglamentējošiem noteikumiem;
- F. tā kā daudziem darba devējiem, kuri nodarbina mājkalpotājus, pašiem trūkst izpratnes vai nav pieejama pienācīga palīdzība un konsultācijas par darba tiesībām, sociālo drošību un darba devēja pienākumiem saistībā ar mājkalpotāju nodarbināšanu;

---

¹ EESK, SOC/372, 2010. gada 26. maijs.

- G. tā kā „au pair” statusā nodarbinātās aukles ir mājkalpotāju kategorija, ko bieži vien neuzskata par pastāvīgiem darbiniekiem; tā kā daudzos ziņojumos ir norādīts, ka šo stāvokli var izmantot ļaunprātīgi, piemēram, pieprasot auklēm strādāt pārmērīgi ilgu darba laiku; tā kā „au pair” auklēm ir jāsaņem tāda pati aizsardzība kā visiem pārējiem mājkalpotājiem,
1. atzinīgi vērtē un atbalsta SDO iniciatīvu pieņemt konvenciju ar papildu ieteikumu par pienācīgas kvalitātes darbu mājsaimecības pakalpojumu jomā; aicina ES dalībvalstis, kuras ir SDO dalībvalstis, pieņemt šos instrumentus SDO konferencē 2011. gada jūnijā; aicina ES dalībvalstis ātri ratificēt un īstenot šo konvenciju un tās papildu ieteikumu;
  2. uzskata, ka, pieņemot, ratificējot un īstenojot SDO konvenciju par pienācīgas kvalitātes nodarbinātību mājsaimecības pakalpojumu jomā, iespējams, mazinātos to cilvēku skaits, kuriem zemā atalgojuma dēļ jādzīvo uz nabadzības sliekšņa;
  3. uzskata, ka šādas konvencijas pieņemšana, ratifikācija un īstenošana nāktu par labu vienai no visneaizsargātākajām nodarbināto personu kategorijām;
  4. uzskata, ka šādas konvencijas pieņemšana, ratifikācija un īstenošana ne vien uzlabotu daudzo par mājkalpotājām strādājošo sieviešu stāvokli darba tirgū, garantējot viņām pienācīgus darba apstākļus, bet arī veicinātu šo sieviešu sociālo integrāciju;
  5. pilnībā atbalsta konvencijas un ieteikuma projektā veicināto nodarbinātības koncepciju, kuras pamatā ir tiesību princips; atzinīgi vērtē to, ka uzmanības centrā ir pienācīgas kvalitātes darba izveide mājkalpotājiem, un atbalsta konvencijā paredzēto mājkalpotāja definīciju; atzinīgi vērtē konvencijā iekļautās nepārprotamās norādes, ka ikvienam strādājošajam, kas atbilst šai definīcijai, ir tiesības uz to, lai pret viņu īstenotā attieksme būtu saderīga ar darba pamatstandartiem, tiesības uz sociālo drošību, nediskrimināciju un vienlīdzīgu attieksmi gan darba meklēšanas laikā, gan strādājot, tiesības uz aizsardzību pret ļaunprātīgu attieksmi nodarbinātības aģentūrās, tiesības uz mācībām un karjeras virzību, veselības un darba drošības aizsardzību, maternitātes aizsardzību, noteikumiem par darbam un atpūtai paredzēto laiku, aizsardzību pret ļaunprātīgu izmantošanu un uzmākšanos, bīdrosanās un pārstāvības brīvību, sarunām par darba koplīgumu, kolektīvu rīcību un mūžizglītību; atbalsta konvencijā pausto prasību noteikt minimālo vecuma ierobežojumu darba attiecību uzsākšanai un izskaust darba samaksas atšķirības, kas veidojas dzimumu starpā vai etniskās piederības dēļ;
  6. prasa sniegt plašāku piekļuvi viegli pieejamiem, cenas ziņā pieņemamiem un kvalitatīviem bērnu un vecu cilvēku aprūpes pakalpojumiem, tādējādi palīdzot nodrošināt to, ka strādājošie nav spiesti veikt šos pienākumus neoficiāli; turklāt uzsver, ka ir jānodrošina, lai nestabilās darba attiecības, kas raksturīgas aprūpes pakalpojumu sniegšanai mājās, cik vien iespējams, tiktu pārveidotas par pienācīgu, noturīgu un labi apmaksātu darbu;
  7. prasa izstrādāt kampaņu, kas vērsta uz nestabilās darba attiecībās esošo darbinieku statusa pakāpenisku maiņu uz reglamentētām darba attiecībām; prasa atbalstīt programmu, kuras mērķis būtu informēt darbiniekus par nestabilu darba attiecību ietekmi un sekām, tostarp attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darba vietā;
  8. uzskata, ka izmantojot konkrētu reģionu vai dalībvalstu paraugpraksi, piemēram, darba līgumu modeļus, būtu iespējams panākt, ka ģimenēs strādājošo mājkalpotāju nodarbinātības veidi kļūst stabilāki;

9. uzskata, ka konvencijai vajadzētu koncentrēties uz ienesīga, gandarījumu sniedzoša un kvalitatīva darba veicināšanu un tādu darba tiesību normu izstrādi, kuras efektīvi aizsargātu mājkalpotāju tiesības, garantētu vienlīdzīgu attieksmi, maksimāla līmeņa aizsardzību un cilvēciskās cieņas aizsardzību;
10. atzīmē, ka nestandarta vai netipisku darba līgumu īpatsvara pieaugums ir tendence, kurai raksturīga cieša saikne ar dzimuma faktoru un piederību noteiktai paaudzei, un ka šī īpatnība būtu jāpiemin konvencijas un ieteikuma tekstā;
11. norāda, ka augstais bezdarba līmenis un darba tirgus segmentācija ir jānovērš, nodrošinot visiem strādājošajiem vienādas tiesības un investējot darbavietu radīšanā, prasmju attīstīšanā un mūžizglītībā;
12. uzsver, ka, apkarojot nedeklarētu nodarbinātību, vienlaikus ir vajadzīgi pasākumi, kuru mērķis būtu radīt ilgspējīgas un noturīgas nodarbinātības alternatīvas un palīdzēt iedzīvotājiem iesaistīties atvērtajā darba tirgū, tostarp strādāt patiesā pašnodarbinātas personas statusā;
13. uzskata, ka konvencijā būtu jāiekļauj politiskās nostādnes, kas dotu visiem cilvēkiem, tostarp arī pašiem vājākajiem un neaizsargātākajiem, iespēju efektīvi iesaistīties oficiālajā darba tirgū un garantētu viņiem vienlīdzīgas iespējas;
14. aicina dalībvalstis ratificēt Starptautisko konvenciju par viesstrādnieku un viņu ģimenes locekļu tiesību aizsardzību¹, ko 1990. gada 18. decembrī pieņēma ANO Ģenerālā asambleja;
15. uzskata, ka ir jārisina nedeklarētā darba problēma; norāda, ka mājkalpotāju sniegto pakalpojumu nozarei ir raksturīgi, ka darba attiecības visai lielā mērā ir neformālas, darbs netiek deklarēts, nozarē ir nodarbināti daudzi viesstrādnieki un bieža parādība ir darbinieku tiesību pārkāpumi; turklāt uzskata, ka ir būtiski nepieciešams cīnīties pret nestabilu nodarbinātību kopumā, ņemot vērā, ka šī problēma jo īpaši skar viesstrādniekus, tādējādi pasliktinot viņu jau tā smago stāvokli;
16. uzskata, ka varētu būt nepieciešams pielāgot tiesību aktus, lai izveidotu elastīgus un drošus līgumu noteikumus, kas garantētu vienlīdzīgu attieksmi; uzskata, ka ir būtiski nepieciešams izpētīt konkrēto situāciju, kādā atrodas viesstrādnieki un viņu ģimenes;
17. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai un SDO.

---

¹ A/RES/45/158.